

"PĂDUREA PARTICULARĂ": O PROBLEMĂ MEREU ACTUALĂ

Ing. Viorel GIURGIU
Stațiunea I.C.A.S. Bacău

Pentru dezvoltarea civilizației, pădurea a plătit un greu tribut.

Dacă odinioară pădurile planetei ocupau peste jumătate din suprafața uscatului, proporția lor actuală este de numai 28%, întinderi imense fiind lipsite de păduri. Paralel cu reducerea ariei lor, s-a modificat și structura: de la diversitate s-a ajuns la o nefirească simplificare, slăbind tot mai evident vigoarea și starea de sănătate a pădurilor.

"Declinul pădurilor" este principala cauză a existenței celor două mari centuri deșertice ale Terrei - pe alocuri în extindere, datorită secetelor tot mai accentuate și mai prelungite. Deosebit de grave sunt efectele despăduririlor și ale degradării pădurilor în zonele cu relief accidentat și cu pante mari, unde viiturile torențiale seamănă jale și disperare. Vinovat este numai omul, cea mai recentă și mai perfectă armă distructivă fiind poluarea.

Deși declinul pădurilor este evident - și unanim recunoscut - măsuri hotărâte pentru refacerea fondului forestier au luat doar câteva state cu o economie dezvoltată, care, însă, dețin o pondere redusă la scară planetară. În 1980 - 1981 se distrugeau pe glob 8-10 milioane de hectare de pădure anual, iar în urmă cu 3-4 ani - 17 milioane ! Congreșele privind mediul și dezvoltarea, care au tras și semnale de alarmă privind situația pădurilor, n-au reușit să declanșeze o acțiune conjugată pentru refacerea fondului forestier mondial.

România a fost o țară bogată în păduri. La începutul primului mileniu al Bucovinei noastre, ele ocupau pe aceste meleaguri cca. 80% din teritoriu. Poporul român s-a format în acest mediu forestier, care i-a conferit robustețe dar și sensibilitate și care l-a apărut. Lovită însă fără cruțare, pădurea românească a ajuns, însă, la numai 26%, în urma Bulgariei, cu 34%, Slovaciei - 38%, a fostei Iugoslavii - 37%, a Austriei - 47%.

Față de relief și climă, ar trebui să avem minimum 40-45% pădure - divers structurată și viguroasă, uniform răspândită în teritoriu. Și avem doar 26% (!) pădure cu structură simplificată, vigoare și stare de sănătate simțitor diminuate. Consecința : pădurea noastră de azi nu mai are nici productivitatea de masă lemnoasă, nici capacitatea de protecție din trecut. Total necorespunzătoare este repartizarea ei în spațiu : la munte - 60%, la deal - 32%, în zona forestieră de câmpie numai 8%, în silvostepă și stepă, abia 4%.

Inundațiile catastrofale din 1970 și 1975 care au cuprins întreaga țară, ca și cele din 1991 - cu gravitate maximă în județul Bacău - au dovedit cât de serios s-a redus capacitatea de protecție hidrologică și antierozională a pădurilor noastre. Secetele tot mai intense și mai prelungite din ultimele decenii demonstrează clar reducerea actului de protecție climatică a pădurilor.

Eminescu, a cărui ființă și operă sau contopit cu pădurea spunea: *"In orice situație,*

trebuie cunoscut și făcut public adevărul. E crud acest adevăr, dar numai el folosește".

Iată de ce mă simt obligat să combat acele declarații optimiste privind vigoarea pădurilor noastre, care sugerează ideea că aceasta este o situație generală. Avem încă pădure bună, dar câtă mai avem, unde mai este ea și - mai ales - cât reprezintă ea azi față de situația din trecut, acestea sunt întrebările ce trebuiesc neapărat puse. Și răspunsurile - date cu sinceritate. Spre știința întregii suflări românești !

În articolul : "Avem o conștiință forestieră ?" arătăm că o conștiință ecologică, există numai în țările dezvoltate economic și tocmai aceasta a determinat o reabilitare generală a pădurilor. La noi, nivelul acestei conștiințe este scăzut. Numai așa a fost posibil "jaful pădurilor", declanșat după evenimentele din decembrie 1989 !

Marele înaintaș, prof. Marin Drăcea sublinia că, deosebit de importantă este conștiința forestieră a factorilor de decizie. Or, tocmai acești factori, în anul 1990 și 1991 au dovedit un nivel deosebit de scăzut al acestei conștiințe. Altfel, cum ar fi putut parlamentarii noștri să hotărască cedarea către foștii proprietari prin art. 41 din Legea nr. 18/1991 a până la 1 hectară de pădure, scoțând 7% din fondul forestier național ? Oare s-au așteptat ca proaspeții proprietari să aibă drept unic țel apărarea integrității pădurii și nu interesele proprii ? Și asta în plin jaf al pădurilor, când o parte a populației rurale s-a repezit cu sălbăticie să distrugă ceea ce are pământul românesc mai scump și mai sfânt - pădurea ! Și căreia poporul român îi datorează existența !

În articolul "Apărând pădurea, apărăm viața noastră !" (Pădurea Noastră, nr. 286 : mai - iunie 1996), arătăm atât impactul "jafului pădurilor", cât și urmările aplicării Legii nr. 18/1991 asupra stării pădurilor din județul Bacău. Un sfert din suprafața atribuită prin Legea nr. 18 era (la începutul lui 1996) devastată sau în curs de devastare, afectate

Anul V, nr 1-2/1997

negativ fiind și celelalte trei sferturi. Și nu este un caz izolat : în suferință a fost (și este !) pădurea aproape toate județele țării, efectele cedărilor de pădure fiind încă și mai grave. "Pădurea Noastră" semnala în anul 1992 cazul Ocolului silvic Balș, unde din cele 80 hectare atribuite, 56 au fost într-un timp record defrișate ! Tot "Pădurea Noastră", în nr. 320-321 (22.01. - 5.02.1997), în articolul "Presiunea asupra pădurii, o rană dureroasă ..." relatează că în Ocolul silvic Fălticeni (din D. S. Suceava), în comuna Baia, în anii 1993 și 1994, pădurea de pe cele peste 80 hectare atribuite a fost tăiată ras, cele 60 hectare atribuite în comuna Cornu Luncii având aceeași soartă !

În pofida evidenței, pădurea românească dureros lovită - deci mediul ambiant și viața noastră afectate - acum și în viitor - se aud voci care consideră normală nu numai atribuirea deja făcută, ci chiar extinderea acestei practici. Se invocă argumentul : cu multe decenii în urmă, o bună parte a pădurilor noastre a avut regimul de proprietate particulară. Da, este adevărat, dar trebuie văzut: cum au fost gospodărite aceste "păduri particulare", cum s-a modificat structura, starea de sănătate, capacitatea lor de producție și de protecție, în urma acestei gospodăririi. Și răspunsul îl dă amenajamentul - baza organizării întregii activități silvice, a cărei obiectivitate n-o poate contesta nimeni: aproape în totalitate, pădurile particulare și-au simplificat structura, li s-a redus densitatea, solul și-a pierdut mult din calitatea inițială (în mare măsură și datorită pășunatului intens). La deal și câmpie, această evoluție negativă se datorează și trecerii de la codru la crâng regim de gospodărire tipic "pădurii particulare".

Mai este un aspect foarte important, dar adesea ignorat: spre deosebire de proprietarii de altă dată, care urmăreau continuitatea pădurii chiar dacă nu aveau pregătirea tehnică necesară gospodăririi optime a ei printre cei de azi sunt destui care țintesc doar obținerea unui folos imediat - și

cât mai mare posibil - de pe urma suprafețelor atribuite, temându-se și de o eventuală revenire a tuturor pădurilor în proprietatea statului.

Perspectivile pădurii cedate azi particularilor sunt clare: distrugere și degradare. Realitate incontestabilă pe care a înțeles-o perfect actuala conducere a ministerului. În "Pădurea Noastră" nr. 320-321 (din 22.01. 05.02.1997), domnul ministru Ion Oltean spune răspicat : "pădurea, ca element de mediu capital, aparține tuturor românilor ca fiind un bun public de interes național".

Mulți susținători ai ideii de extindere a suprafețelor cedate foștilor proprietari vin cu argumentul protecției totale a pădurii prin respectarea regimului silvic. Nimic mai periculos ! N-am avut legi până acum ? Nu s-au aplicat ele pentru apărarea pădurii ? Evident : am avut legi, ele s-au aplicat, personalul silvic - în marea sa majoritate și-a făcut datoria, uneori cu prețul vieții. Și totuși, delict silvice am avut, avem și - inevitabil - vom mai avea. Aceasta - de reținut - în condițiile proprietății de stat asupra pădurilor, cadrul juridic care asigură securitatea maximă a acestora.

Ce se întâmplă cu vegetația forestieră aflată în alt cadru juridic s-a văzut clar din reducerea fondului forestier al țării în ultimele decenii prin defrișarea așa numitelor pășuni împădurite, multe fiind păduri în toată regula. Și - rog insistent să se rețină - România este unica țară din Europa, în care vegetația forestieră s-a restrâns, în loc să crească ! Trebuie să facem tot ce este omenește posibil, să împiedicăm până și tăierea unui puiet, acolo unde prezența lui este necesară.

Trebuie să păstrăm pădurea cât mai complet și mai armonios alcătuită, pentru generațiile viitoare. Este datoria sfântă nu numai a noastră - purtătorii tunicilor verzi - ci a întregului popor român. Format în miezul pădurii și lângă pădure, apărât de ea, ajutat de ea. A venit timpul să dovedim că "zicala" din

bătrâni: "Codru-i frate cu românul !" nu-i o vorbă goală!

Să fim bine înțeleși : banii din amenzi și despăgubiri sunt bineveniți în bugetul statului. Dar, infinit mai importante sunt daunele aduse pădurii și care-i reduc capacitatea de apărare a mediului, a vieții noastre, care și așa este mult sub necesar. Pădurea noastră sângerează și rănilile, noi i le-am provocat. Mai exact: aceia dintre noi care nu au acea conștiință forestieră care să-i îndemne s-o iubească și s-o protejeze ca pe lumina ochilor. Concret: o mare parte a populației rurale, ca și a celei urbane interesate și care - dacă va prelua noi suprafețe de pădure - le va trata ca și pe cele primite anterior. Oricât s-ar înăspri sancțiunile, mai mult decât o relativă reducere a ritmului distrugerii și degradării pădurilor nu se va putea obține !

Să fim realiști : nu putem aplica integrai legea nici măcar în mediul urban. Cât de grea este combaterea corupției, care a dus la disperare milioane de români cinstiți (în linia întâia fiind chiar Președintele țării) ! Vom putea noi disciplina sutele de mii de mici proprietari, posesori ai atâtor trușoare izolate de pădure, aruncate peste dealuri și munți, în cele mai îndepărtate colțuri ale țării ? Dar pe atât de numeroșii răufăcători, ce abia așteaptă ca "pădurea vecinului" să-i fie la îndemână pentru a o prăda ?

Dar pădurea trebuie menținută într-o administrare unitară a statului și din importante motive tehnice. Pădurea de azi a României necesită lucrări tot mai complicate, mergând până la reconstrucția ecologică. Combaterea dăunătorilor și a bolilor devine tot mai complicată (de la chimizare se trece spre o combatere biologică tot mai fină). Acțiunile de combatere actuale sunt gândite la nivel național - eventual după consultarea cu străinătatea. Se organizează simpozioane - la centru și pe zone. Deci : cercetări științifice, programe internaționale, apoi naționale și o organizare unitară a combaterilor în teren. Ori,

BUCOVINA FORESTIERĂ

în pădurea fărâmițată într-o puzderie de trupușoare, cu o infinitate de proprietari, această combatere este imposibilă și - atenție! - ea este absolut necesară și aici. Iar dacă nu se face, se creează focare, din care dăunătorii și bolile se extind rapid în pădurea rămasă în proprietate de stat.

Mulți locuitori - orășeni și chiar săteni - conștienți de temeinicia argumen-telor prezentate mai sus, susțin ideea că mai potrivită ar fi fost acordarea dreptului de uzufruct foștilor proprietari: o cantitate de lemn de foc și de construcție - proporțională cu suprafața de pădure avută anterior, idee împărtășită și de personalul silvic și care ajută actuala guvernare să facă dreptate foștilor proprietari, în sistemul dorit de aceia care au respect pentru pădure și vor protejarea ei.

Subscriem cu satisfacție la teza domnului ministru : *"Cred că una din condițiile esențiale, care să ne asigure succesul, este depolitizarea silviculturii. Consider că este absolut necesar ca, prin tot ce întreprindem, să facem o singură politică : aceea a pădurii, întru binele celor de azi și al generațiilor de mâine"*. Facem un apel călduros la întregul corp silvic românesc : să susțină cu maximă vigoare cauza pădurii românești în fața întregii populații. Căci, așa cum am mai spus-o: **"APĂRÂND PĂDUREA, APĂRĂM VIAȚA NOASTRĂ!"**